

ЕТНІЧНИЙ АСПЕКТ У СУЧАСНІЙ МОДІ: РЕМІНІСЦЕНЦІЇ 1980-Х ТА ПОЛІСТИЛІЗМ

КОСТЕЛЬНА Марія
Університет КРОК, Київ, Україна

Образи, пов'язані з ремінісценціями фольклору, символи і тематичні образи з національної історії, формують концептуальну та формотворчу складову феномену етностилю, його часову і регіональну конкретизацію – етнонапрям, виразно репрезентований у творчості дизайнерів середини ХХ – початку ХХІ ст. Вагомо, що це унікальне явище дизайну моди і сьогодні отримує свій розвиток на світових подіумах у сполученні з полістилістичними експериментами, що свідчить про потребу детального вивчення історичного аспекту, сучасного стану та розробки прогностичної складової.

Ключові слова: етностиль, полістилістика, дизайн моди, символи, ремінісценції.

ВСТУП

Сьогодні для багатьох дизайнерів, художників, музикантів, діячів кіноіндустрії актуальним стало звернення до рефлексування та апропріювання етноджерел різного походження. Варто вказати, що це було необхідністю завжди – час від часу повертатись до осмислення концептуального та формотворчого потенціалу етнічної культури. Етнічні цінності є важливим елементом і ресурсом для ідентифікації людини, як особистості.

Окрім того, збережені артефакти мистецтва різних народів структурують індивідуальні практики і стають невичерпним ідейним джерелом для творчості. У дизайнерів, незалежно від того де вони працюють, це явище має свої передумови, серед яких базовими є глобалізація, швидкий динамічний розвиток суспільства, інтенсивні потоки інформації, котрі необхідно структурувати, економічні та екологічні чинники.

Відтак, дослідження автентичного чи іноземного етноконцепту є своєрідним проявом збереження тожсамості (прикладом цього є результати практик японських дизайнерів – Рей Кавакубо, Едзі Ямамото, Ісей Міякі, Кензо Такада, голандця Іріс Ван Херпен та багато інших). Останнє додатково підтверджує актуальність проведення комплексного дослідження проблематики та структурний аналіз специфіки ремінісценцій етнічної концепції та полістилізму у сучасній моді.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

У пропонованій статті розглянуто особливості розвитку сучасної світової та української моди у контексті апробації досвідів 1980-х рр., передусім ремінісценцій етностилію та введення елементів полістилізму завдяки чому формується динамічний та візуально виразний образ, у якому розкривається водночас зафіксована соціально-культурна самоідентифікація і актуальні тренди.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Пожвавлення інтересу до етнотематики розпочинається у повоєнний період. Зокрема в Україні цей процес припадає на 1960-х рр., за часів політичної «відлиги». Саме у цей період відбувається предметно-проблемна диференціація досліджень етнічної культури, а вивчення традицій національного строю виокремлюється у самостійну галузь наукових студій, на межі етнографії та мистецтвознавства [1].

Видатна українська мисткиня Олександра Екстер стверджувала, що саме колір є універсальним візуальним ідентифікатором етноконцепції. Саме такий підхід почали інтенсивно застосовувати сучасні світові, й зокрема українські дизайнери, які звернулись до нового осмислення творчих досвідів вітчизняних модельєрів 1980-х рр., у колекції яких репрезентують звернення до образної концепції етнічного аспекту. Варто вказати, що такий підхід розкриває ті тенденції, що існують у практиках провідних світових дизайнерів, адже до прикладу Ів Сен Лоран, коли створював за його ж визначенням свою «найкрасивішу колекцію» «Африканське враження» (1967-р.) як ремінісценцію візуальних досвідів країн арабської Африки.

Саме відвідини Марокешу, ознайомлення з локальною етноконцепцією кольору змінили погляд автора на актуальність зображення фольклорно-історичної складової у моделюванні одягу. Стосовно специфіки конструювання, саме на прикладі 1980-х можна простежити, що дизайнери використовують специфічну форму плечей, довжину виробів декорування пастками-блиск, що нині також актуалізоване.

Це також помітно у роботах Зандри Роуз — дизайнера з Великобританії, яка створювала речі для публічних осіб, зокрема принцесу Діану. Аксесуари та костюми мисткині, зокрема виконана на простій формі хустка, демонструє підхід талановитого декорування і не одинарно підібраного кольору.

Вагомо, що саме 1980-ті рр. закріпили цей тренд та стимулювали до вивчення локальних етнічних практик. Для України цей досвід є органічним, адже існують спільні психологічні основи «великої» моди міста, сформованої «зусиллями модельєрів та інших фахівців декоративно-вжиткового мистецтва, дизайну», й «сільської моди» («прагнення знайти свіжу форму, нові ракурси звичного» [2, с. 54]). Продемонстровано, що у місцевостях, де етнокультурні традиції виявились стійкими, у середині ХХ ст. престижними були не традиційні

орнаменти, а запозичені з інших регіонів або ж друкованих джерел. Важливим видається й зауваження М. Селівачова про те, що «перехід протягом ХХ ст. від конструктивно-тектонічних до декоративно-оздоблювальних принципів з наступним відродженням (у процесі поступового вичерпання можливостей нового стилю) інтересу до геометричного орнаменту, строгості декору, більшої відповідності прикрас ужитковій доцільності, вимогам ощадного використання матеріалу» [3, с. 55].

Аналіз провідних колекції Будинку Гуссі на осінь-зиму 2019 р. виразно фіксує синтез етнічних мотивів та полістилізму в актуальних трендах. Використання етномотивів, як цитат декору, крою чи окремих аксесуарів у сукупності з полістилізмом надав кожній з моделей додаткової візуальної виразності, а разом з тим ствердив актуальність такого підходу та перспективи подальших експериментів у цій площині. Останнє також демонструє наскільки вагомим є те, що актуальні тренди інспіровані матеріалами 1980-х рр. з увагою до етніки, адаптаціями мінімалізму, бохо, стилю хіпі, деконструктивних пошуків, орієнталістичних інтенцій (як відгук на “Африканську колекцію” Ів Сен Лорана). Крій, колір та концепція актуальних світових трендів розкриває потенціал етніки та полістилізму на якісно іншому рівні, що є вагомим для сучасної практики.

ВИСНОВКИ

Загалом, пошуки у царині формування етностилістики на прикладі практик сучасних світових та зокрема українських дизайнерів надають змогу стверджувати, що тренди та актуальні досвіди провідних митців надають змогу до якісно нового прочитання тенденцій 1980-х рр. Останнє, передусім зафіксовано у площині ремінісценцій оригінальних вирішення етноконцепції та долучення полістилістики, завдяки чому відбувається синтез образних і конструктивних рішень безпосередньо пов'язаних з осмисленням національного строю різних країн та локальних етнографічних груп. Це сприяє розширенню діапазону візуальної виразності, підвищенню естетичних якостей та збагачення концептуальної складової.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мельник М.Т. Мода в контексті художніх практик ХХ століття / М.Т. Мельник // Дис... канд. мистецтвознавства. 26.00.01. – К.: КНУКіМ, 2008. – 189 с.
2. Прибыльская Е. Вышивка в настоящем производстве / Е. Прибыльская // Ателье. – 1923. – №1. – С. 7–8.
3. Селівачов М. Про сільську моду в Україні сер. ХХ ст. / М. Селівачов // Народний костюм як виразник національної ідентичності: Зб. наук. праць за ред. М. Селівачова. – К.: ТОВ «ХІК», 2008. – С. 53–57.
4. Davis F. Fashion, Culture and Identity / F. Davis. – Chicago: University of Chicago Press, 1992. – 512 p.
5. Lehnert G. Storia della moda. Del XX secolo / Lehnert G. – Koln: Konemann, 2000. – 120 s.
6. Lurie A. The Language of Clothes / A. Lurie. – New York: Random House, 1981. – 273 p.
7. Markarian E. S. Tradition as an Object of System Study / E.S. Markarian // World Futures. 1992. – Vol. 34. – P. 157–187.
8. Troy N.J. Couture Culture: A Study in Modern Art and Fashion / N.J. Troy. – Cambridge, Mass.: MIT Press, 2003. – 438 p.

KOSTELNA M.

ETHNIC ASPECT IN MODERN MODE: REMINISCS OF 1980'S AND POLISHLYISM

The images associated with the reminiscences of folklore, symbols and thematic images of history, form the conceptual and formative component of the phenomenon of ethnology, its temporal and regional specification - ethno-direction, clearly represented in the works of domestic designers of the mid-twentieth – the beginning of the XXI century. It is significant that this is a unique phenomenon of fashion design and today it is developing on the world podiums in conjunction with polystylistic experiments, which testifies to the need for a detailed study of the historical aspect, the current state and the development of the predictive component.

Key words: *ethnystyle, polystylistics, fashion design, symbols, reminiscences.*